

Оптимальні шляхи самореалізації вчителя і учня в умовах гуманного суспільства.

« Справжній урок музики, який народився із самої суті та глибини вчительського серця, зігрітий почуттям власного переживання залишає глибокий емоційний слід у чистій дитячій душі наших вихованців».

С.Ковальова

Сучасна музика – поняття широке, багатогранне. Зберігаючи і оновлюючи традиції, вона говорить мовою, відмінною від музичної мови ХІХ століття, і, як один з видів мистецтва, відображає суспільне життя народу, психологію людини нового часу, нової епохи, нового тисячоліття. На сьогоднішньому етапі художньо-естетичне виховання передбачає формування основ естетичної культури, естетичних норм і принципів переконань та ідеалів, естетичного сприймання та емоційного ставлення до прекрасного, розширення їх світогляду, духовне збагачення учнів, оволодіння цінностями і знаннями в галузі світового та народного мистецтва, музики, архітектури, побуту, ремесел; озброєння школярів естетичними знаннями, виховання духовного смаку, вироблення естетичної активності і бажання внести прекрасне у життя, примножувати культурно-мистецькі надбання народу.

На своїх уроках музичного мистецтва, художньої культури ми прагнемо щоб жоден урок, на яких використовуємо різноманітні технології, методи, прийоми та засоби навчання, не відтворював попередній.

Інтерактивне навчання – це певний різновид активного, який має свої закономірності й особливості.

Суть цього навчання у тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, де і учень і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Наведемо деякі фрагменти використання тих та інших методів на своїх уроках.

Метод **«Мозковий штурм»** застосовуємо під час вивчення творчості композитора, і не тільки. Наприклад: у 7-ому класі під час вивчення теми «Вальс у творчості Ф.Шопена», де ми з'ясуємо, що стало причиною того, що композитор залишив Батьківщину і не повернувся на неї.

Один з найбільш вживаних методів які ми застосовуємо під час прослуховування музичних творів це метод **«Прес»**, коли виникають суперечливі питання з того чи іншого приводу, а нам потрібно чітко визначити характер музики, ритму, темпу, і переконати в цьому всіх присутніх. Для цього використовуємо роздатковий матеріал з характеристикою музики, роботу в парі, коли учні в картках підкреслюють потрібні слова і обмінюються з товаришем, а потім висловлюють свої власні думку.

Також ефективним є прийом **«Музичні групи»**. Під час розучування календарно-обрядових пісень для спільної роботи діти об'єднуються в групи, відповідно до теми та мети уроку, і в цей час кожна група розповідає про свою пору року, чи виконує пісню про свою пору року.

Доцільним та активним методом особливо при завершенні уроку є метод **«Мікрофон»**, коли учні підводять підсумок вивченого і тим самим дають відповіді на поставлені запитання та узагальнюють вивчений матеріал.

Під час слухання музичних творів ми обговорюємо засоби музичної виразності, розвитку мелодичної лінії, жанру, побудови певного музичного твору. В даному випадку доцільно використати метод **«Презентація думок»**. Це дає змогу учням висловлювати свої думки, чути думки інших, робити висновки.

Здатність дітей до самопізнання, уміння аналізувати власні почуття, дії, вчинки й мотиви та співставляти їх із думками інших людей, з художніми образами, із суспільно-значущими цінностями досить добре розкривається за допомогою прийому **«Рефлексія»**. Наприклад, перед слуханням тексту пісні, чи якогось літературного тексту пропонуємо одній групі дітей визначити, що

вони почули, другій – що побачили, третій – що відчули. Цей прийом досить корисний при обговоренні підсумку уроку чи узагальненні теми чверті.

Дуже подобається дітям метод «Музично-рольова гра», коли учні при вивченні якогось твору розігрують життєву ситуацію, входячи в роль героїв. Наприклад під час слухання В.Барвінського «Квартет для 2-ох скрипок, альт та віолончелі» та байки І.Крилова «Квартет», учні з великим задоволенням включаються в рольову гру тим самим запам'ятовуючи та пізнаючи світ прекрасного через музично-рольову гру.

А ще дітям подобаються коли ми застосовуємо вправи на розвиток артикуляційного апарату, вправи на розвиток відчуття ритму, динамічних відчуттів, розвиток слухового сприймання, відчуття звуковисотності. Сьогодні ми можемо перелічити велику кількість тих вправ, методів та прийомів які використовуємо на своїх уроках, але слід зазначити наступне. Сьогодні в час комп'ютерних технологій (мультимедійних уроків) ми все частіше стали звертатися до повсякденного використання нових інформаційних технологій і забувати про живе виконання та звучання. Урок музики це перш за все, живе, власне виконання того чи іншого твору не лише дітьми, а й учителем. І спілкування з учнями буде результативнішим не тоді, коли вчитель вдало використає ці технічні засоби на уроці, а тоді, коли сам, вживу виконає пісню чи музичний твір так, що діти, яких до цього не можна було заспокоїти, заслухаються чарівним звучанням, і ніби самі поринуть у світ прекрасного. А закінчити свою думку хочу такими словами.

Душа людини. Вона може бути чистою криницею, а може бути замуленою гріхами. Музика допомагає людській душі стати світлішою і, навпаки, бурхливою, схвильованою. Свічка горить і тане, але, розтаючи, залишає свій слід, слід на підсвічнику. Вчитель теж горить і теж залишає слід, але в душі учня. Тому бажаю кожному з вас залишити якомога більше чистих та справжніх слідів у щирих дитячих душах.

Стеценко Олена Дмитрівна, вчитель музики, вчитель-методист
Богуславської спеціалізованої школи №1